

מקורות- פסחים פ"ק - שוכר ומשכיר

Page 1 of 4 – YIJE 5781 – Set 7

- 1 תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ד עמוד א
- 2 בעו מיניה מרב נחמן בר יצחק: המשכיר בית לחבירו בארבעה עשר, על מי לבדוק? על המשכיר לבדוק - דחמירא
- 3 דידיה הוא, או דלמא על השוכר לבדוק - דאיסורא ברשותיה קאי? - תא שמע: המשכיר בית לחבירו - על השוכר
- 4 לעשות לו מזוזה. התם, הא אמר רב משרשיא: מזוזה חובת הדר היא, הכא מאי? - אמר להו רב נחמן בר יצחק,
- 5 תנינא: המשכיר בית לחבירו, אם עד שלא מסר לו מפתחות חל ארבעה עשר - על המשכיר לבדוק, ואם משמסר לו
- 6 מפתחות חל ארבעה עשר על השוכר לבדוק. בעו מיניה מרב נחמן בר יצחק: המשכיר בית לחבירו בארבעה עשר,
- 7 חזקתו בדוק או אין חזקתו בדוק? למאי נפקא מינה? - לשיייליה! דליתיה להאי דלשוליה, לאטרוחי להאי מאי? -
- 8 אמר להו רב נחמן בר יצחק, תניתוה: הכל נאמנים על ביעור חמץ, אפילו נשים אפילו עבדים אפילו קטנים
- 9 רש"י מסכת פסחים דף ד עמוד א
- 10 חובת הדר - לפי שהיא משמרתו, וכתוב ביתך - ביאתך, נכנס ויוצא בה, אבל הכא - בדיקת חמץ דרבנן, דאי משום
- 11 בל יראה ובל ימצא - הא אמר לקמן דסגי ליה בבטול בעלמא, אי מסיח דעתיה מיניה ומשוי ליה כעפרא, ואמר: כל
- 12 חמירא דבביתא הדין כו', ורבנן הוא דאצרוך בדיקה, והשתא, כי האי גוונא, מיבעיא לן טורח זה על מי מוטל
- 13 מסירת מפתח - הוא קנין השכירות, ואם עד שלא מסר המפתח נכנס ליל ארבעה עשר - חלה חובת הבדיקה על
- 14 המשכיר, שעדיין היתה ברשותו, ואף על פי שמסר לו ביום - כבר חלה חובה עליו
- 15 תוספות מסכת פסחים דף ד עמוד א
- 16 על המשכיר לבדוק דחמירא דידיה הוא - אין לפרש הטעם כיון דשלו הוא ואין אדם יכול לבטל אלא הוא חייב לבדוק
- 17 דא"כ אמאי נקט משכיר לחברו בי"ד אפילו בי"ג יתחייב המשכיר מהאי טעמא לבדוק לכך מפרש ר"י דחמירא דידיה
- 18 הוא וחל עליו חיוב בדיקה שעה אחת קודם שהשכירה ומייתי ראייה ממזוזה דאע"פ דחל חיוב קודם שהשכיר על
- 19 השוכר לעשות מזוזה ודחי דמזוזה חובת הדר הוא כלומר אפי' לא היה משכירה היה יכול ליפטר ממזוזה שלא היה
- 20 דר ומשתמש בבית אבל גבי חמץ [אילו] לא ישכיר לאחר יצטרך לבדוק
- 21 אם משמסר המפתח - פירש"י דמסירת המפתחות קונה ואין נראה לר"י דהא אמר במרובה (ב"ק עט.) כשם
- 22 שקרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה כך שכירות [קרקע] נקנה בכסף וכו' ולא אמרי' דמהני מסירת המפתח אלא
- 23 כמאן דאמר לך חזק וקני כדאמרינן בהפרה (ב"ק נב. ושם) ומפרש ר"י דהכא שמסר לו המפתח ולא החזיק ומי
- 24 שיש בידו מפתח כשחל י"ד חייב לבדוק דאותו שאין בידו מפתח איך יכנס ויבדוק מיהו אם הפקיד אדם מפתח ביתו
- 25 אצל אדם אחר אינו חייב הנפקד לבדוק אלא דוקא כשרוצה להחזיק בבית ולקנותו [וע"ע תו' ב"ק נב. ד"ה כיון ותו'
- 26 ב"ב נב: ד"ה נעל]
- 27 בית הבחירה (מאירי) מסכת פסחים דף ד עמוד א
- 28 וכל שהבדיקה על השוכר יראה שהשוכר מבטל ואף על פי שאינו שלו שסתם הדברים שהמשכיר הקנהו לו אגב
- 29 ביתו וי"א שבזו על המשכיר לבטל שאין זה מבטל מה שאינו שלו ואין נראה לי כן שאם התרת לו את הביעור לא
- 30 תתיר לו את הביטול וכל שלא בטלו לא זה ולא זה יראה לי שאין אחד מהם עובר בבל יראה ובל ימצא זה לפי
- 31 שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו שאלו היה אחד מהם עובר לא היה מקום לשאלה זו שבודאי על העובר היה
- 32 לבדוק אלא שאין אחד מהם בלאו זה והוא שאמר במכילתא בפרשת החדש יצא חמצו של ישראל ברשות נכרי אף
- 33 על פי שיכול לבערו הואיל ואינו ברשותו וודאי הוא הדין אף ברשות ישראל שאין ההיתר משום דהוה ליה ברשות גוי
- 34 אלא מפני שאינו ברשותו אלא דרבנן אחמור בהו ומכאן למדו גדולי הדור שישראל המפקיד חמצו לישראל הנפקד
- 35 זקוק לבער וכן נראה ממעשה האמור בפרק זה באחד שהפקיד דיסקיא מלאה חמץ אצל ר' יוחנן חקוקא וכן ראיתי
- 36 שכתבו שאין אחד מהם חייב בביטול ואין נראה כן ולקצת גאונים ראיתי שדברים אלו כולם בסתם נאמרו אבל כל
- 37 שהודיע המשכיר לשוכר שאינו בדוק ושתק לו וגמר את שכירותו על דעת כן על השוכר לבדוק ואף בלא מסירת
- 38 מפתח שהרי קבל עליו בדיקתו ויחזר אחר המפתח או יבטל במקומו עד שיבא מפתח לידו ונראין הדברים

מקורות- פסחים פ"ק - שוכר ומשכיר

Page 2 of 4 – YIJE 5781 – Set 7

- 1 חכמת שלמה מסכת פסחים דף ד עמוד א
- 2 רש"י בד"ה חובת הדר כו' ויצא בה אבל הכא בדיקת חמץ כו' הד"א ונ"ב פי' דאי הוה בדיקת חמץ דאורייתא א"כ
- 3 הוה אמרינן דבודאי על המשכיר הוא מוטל שהרי ביתו הוא ודו"ק
- 4 רש"י מסכת פסחים דף ד עמוד א
- 5 רש"י ד"ה חובת הדר אבל הכא בדיקת חמץ מדרבנן כו'. נ"ל כוונתו דאי הוה מדאורייתא שלא יעבור על ב"י וב"י
- 6 ודאי דהיה חל על המשכיר מפני שהוא העובר כיון דחמירא דידיה הוא עי' ברא"ש סו"ס ד' ובאחרונים והכא לכ"ע
- 7 הוא עובר כיון דהשוכר לא קבל עליו לשמרו וגם הבית עיקרו של משכיר רק כיון דהבדיקה אינה אלא מדרבנן
- 8 מיבעיא ליה מ"ט תקנוה אי משום חששא דב"י וכמש"כ הר"ן בתחלה דחששו דשמא לא יוציאוהו מלבן לגמרי ולכן
- 9 על המשכיר חל החיוב או מטעמא דילמא יבא לאכלו כדעת הראשונים שהביא שם (וכ"ה דעת התוס') ולכן על
- 10 השוכר לבדוק שהחמץ ישאר אצלו
- 11 תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ו עמוד א
- 12 תנו רבנן: נכרי שנכנס לחצירו של ישראל ובציקו בידו - אין זקוק לבער. הפקידו אצלו - זקוק לבער. יחד לו בית - אין
- 13 זקוק לבער, שנאמר לא ימצא. מאי קאמר? אמר רב פפא: ארישא קאי, והכי קאמר: הפקידו אצלו - זקוק לבער,
- 14 שנאמר לא ימצא. רב אשי אמר: לעולם אסיפא קאי, והכי קאמר: יחד לו בית - אין זקוק לבער, שנאמר לא ימצא
- 15 בבתיכם - והא לאו דידיה הוא, דנכרי כי קא מעייל - לביתא דנפשיה קא מעייל. למימרא דשכירות קניא? והתנן: אף
- 16 במקום שאמרו להשכיר - לא לבית דירה אמרו, מפני שמכניסין לתוכו עבודה זרה. ואי סלקא דעתך דשכירות קניא,
- 17 כי קא מעייל - לביתיה דנפשיה קא מעייל! - שאני הכא, דאפקיה רחמנא בלשון לא ימצא - מי שמצוי בידך, יצא זה
- 18 שאינו מצוי בידך.
- 19 תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף נו עמוד ב:
- 20 בעי רבי זירא: שכירות יש לו אונאה או אין לו אונאה? ממכר אמר רחמנא - אבל לא שכירות, או דלמא לא שנא? -
- 21 - אמר ליה אביי: מי כתיב ממכר לעולם? ממכר סתמא כתיב, והאי נמי ביומיה מכירה היא
- 22 תוספות מסכת בבא מציעא דף נו עמוד ב
- 23 והאי ביומיה מכירה הוא - תימה דבפ' קמא דע"ז (דף טו. ושם ד"ה והשתא) מוכח דשכירות לא קני מישראל ששכר
- 24 פרה מכהן ומלא לבית דירה אמרו וי"ל דהכא גבי אונאה כתיב ממכר מיותר לרבות שכירות
- 25 תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף טו עמוד א
- 26 ובכל מקום אין מוכרין בהמה גסה כו'. מ"ט? נהי דלרביעה לא חיישינן, מעביד ביה מלאכה חיישינן. וניעביד, כיון
- 27 דזבנה קנייה! גזירה משום שאלה ומשום שכירות. שאלה קנייה, ואגרא קנייה! אלא אמר רמי בריה דר' ייבא: גזירה
- 28 משום נסיוני, דזמנין דזבנה לה ניהליה סמוך לשקיע' החמה דמעלי שבתא, וא"ל: תא נסייה ניהליה, ושמעה ליה
- 29 לקליה ואזלא מחמתיה וניחא ליה דתיזל, והוה ליה מחמר אחר בהמתו בשבת, והמחמר אחר בהמתו בשבת -
- 30 חייב חטאת. מתקיף לה רב שישא בריה דרב אידי: ושכירות מי קניא? והתנן: אף במקום שאמרו להשכיר, לא לבית
- 31 דירה אמרו, מפני שמכניס לתוכו עבודת כוכבים; ואי ס"ד שכירות קניא, האי כי קא מעייל - לביתי' קא מעייל! שאני
- 32 עבודת כוכבים דחמירא, דכתיב: ולא תביא תועבה אל ביתך. מתקיף לה רב יצחק ברי' דרב משרשיא: ושכירות מי
- 33 קניא? והא תנן: ישראל ששכר פרה מכהן - יאכילנה כרשיני תרומה, וכהן ששכר פרה מישראל, אף על פי
- 34 שמזונותיה עליו - לא יאכילנה כרשיני תרומה: ואי ס"ד שכירות קניא, אמאי לא יאכילנה? פרה דידיה היא! אלא
- 35 ש"מ, שכירות לא קניא. והשתא דאמרת שכירו' לא קניא, גזירה משום שכירות, וגזירה משום שאלה, וגזירה משום
- 36 נסיוני.

מקורות- פסחים פ"ק - שוכר ומשכיר

Page 3 of 4 – YIJE 5781 – Set 7

- 1 תוספות מסכת עבודה זרה דף טו עמוד א
- 2 והשתא דאמרת שכירות לא קניא - הכא מסקינן דשכירות לא קניא וקשה דבפרק הזהב (ב"מ דף נו: ושם ד"ה
- 3 והאי) מסיק דשכירות יש לה אונאה מדכתיב וכי תמכרו ממכר לעמיתך ולא כתיב וכי תמכרו ממכר לעולם אלמא
- 4 ממכר קרינן ליה וי"ל דמאי דממכר קרינא ליה לפי שעה היינו דוקא לגבי אונאה דכתיב ממכר מיותר מיהו בשאר
- 5 מקומות אמרינן דשכירות הוא דלא קניא
- 6 רמב"ם הלכות מכירה פרק יג הלכה יז
- 7 השוכר את הכלים או את הבהמה יש להם אונייה, שהשכירות מכירה בת יומה היא, ואם יש בה הונייה שתות או
- 8 יותר, בין שנתאנה שוכר בין שנתאנה משכיר הרי זה מחזיר הונייה ואפילו לאחר זמן מרובה
- 9 רמב"ם הלכות מכירה פרק יג הלכה יז
- 10 השוכר את הכלים או את הבהמה יש להם אונייה, שהשכירות מכירה בת יומה היא, ואם יש בה הונייה שתות או
- 11 יותר, בין שנתאנה שוכר בין שנתאנה משכיר הרי זה מחזיר הונייה ואפילו לאחר זמן מרובה
- 12 רמב"ם הלכות מכירה פרק א
- 13 הלכה טו
- 14 היתה הקרקע צחיח סלע שאין בה לא גדר ולא פרצה, ואינה בת זריעה, הרי החזקה שקונה אותה שטיחת פירות
- 15 או העמדת בהמה שם וכיוצא בזה משאר התשמיש. +/השגת הראב"ד/ היתה הקרקע צחיח וכו'. א"א הא מילתא
- 16 לא מיחוורא דהא חזקה אכילת פירות היא ואכילת פירות לא מהני אלא כנגד טענה אבל למיקנא בה ארעא לא קני
- 17 +.אלא מידי דמהניא לארעא כעין נעל וגדר עכ"ל
- 18 הלכה טז
- 19 המוכר שדה לחבירו ונכנס בה הלוקח וזרעה או נרה, או שאסף פירות האילן או זמרו וכל כיוצא בדברים אלו הרי
- 20 זה קנה שהרי החזיק ואין אחד מהן יכול לחזור בו, וכן אם אסף המוכר סל של פירות ונתן ללוקח, קנה לוקח מיד
- 21 בחזקה, שהרי גילה דעתו שהקנה לו שדה זו קניין גמור ונעשו פירותיה שלו. +/השגת הראב"ד/ יכול לחזור בו וכו'.
- 22 +.א"א כל זה הולך על הדרך שכתב עכ"ל
- 23 רמב"ם הלכות זכיה ומתנה פרק ב
- 24 הלכה א
- 25 נכסי גר שאין לו יורשים, ונכסי ההפקר ושדה שמכרה העכו"ם לישראל ועדיין לא החזיק בה, כולם דינם שוה, כל
- 26 המחזיק א בהם בדרך מדרכי החזקה כמו שביארנו בהלכות מכירה קנה חוץ מאכילת הפירות
- 27 הלכה ב
- 28 כיצד הלוקח קרקע מחבירו והחזיק בה באכילת פירותיה קנה כמו שביארנו, אבל בנכסי הפקר או נכסי הגר אפילו
- 29 אכל פירות האילן כמה שנים לא קנה גוף האילן ולא גוף הקרקע עד שיעשה מעשה בגוף הארץ או יעבוד עבודה
- 30 באילן, ומעשה באשה אחת שאכלה פירות דקל שלש עשרה שנה ובא אחד והחזיק באילן בעבודה שעבד בגוף
- 31 האילן ובא מעשה לפני חכמים ואמרו זה האחרון קנה. +/השגת הראב"ד/ כמו שביארנו וכו'. א"א כל זה הולך על
- 32 +.דרך שכתב למעלה בהל' מכירה פ"א ואינו נכון בעיני עכ"ל

מקורות- פסחים פ"ק - שוכר ומשכיר

Page 4 of 4 – YIJE 5781 – Set 7

- 1 הלכה ג
- 2 יש דברים רבים שאם החזיק בהן הלוקח לא קנה עדיין, ואם החזיק באחד מהן בנכסי הגר או בנכסי הפקר קנה,
- 3 כיצד המוצא פלטרם גדולים בנויין בנכסי הגר או בנכסי הפקר וסייד בהן סיוד אחד או כיר בהן כיר אחד, כגון
- 4 אמה או יותר כנגד הפתח קנה
- 5 תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא בתרא פרק ג הלכה א
- 6 שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן [דף ח עמוד א] המוכר בית לחבירו כיון שמסר לו מפתח קנה. רבי אמי בשם רבי יוחנן
- 7 :.המוכר בית לחבירו כיון שצבר לתוכו פירות קנה אמר רבי שמואל בר רב יצחק ובלבד פירות שראויין ליצבר